

Josep Maria Esquirol

C. RANGEL

ESPECIAL
SANT JORDI

Marina Garcés

C. RANGEL

Victoria Camps

GEMMA MIRALDA

S.C.

Què ens fa humans? I què fa que deixem de ser-ho? En temps de desconcert global per la pandèmia i d'especulacions sobre el futur de la intel·ligència artificial, la pregunta eterna torna a ser urgent. Un dels més destacats i llegits pensadors espanyols, **José Antonio Marina**, publica **Biografía de la inhumanidad** (*Ariel*), continuació de la **Biografía de la humanidad** que va publicar amb **Javier Rampaud**, i aborda ara com la nostra espècie ha conreat "la crueltat, la desraó i la insensibilitat al llarg de la història".

José María Esquirol, a **Humà, més humà / Humano, más humano** (*Quaderns Crema / Acantilado*), llibre que des del seu títol dialoga amb els plantejaments de Nietzsche, planteja la necessitat d'intensificar el que ens és més propi. A **Las pasiones según Rafael Argullol** (*Acantilado*), el pensador barceloní, en conversa amb **Félix Riera**, desgrana els seus punts de vista sobre l'amor, el poder, la bellesa o l'amistat. La filòsofa **Victoria Camps** publica **Tiempo de cuidados** (*Arpa*), oportuna reflexió en plena crisi de la covid on ressalta el valor de tenir cura dels nostres semblants.

El portuguès **José Tolentino Mendonça** descriu amb profunditat **El petit camí de los grans preguntes** (*Fragmenta*).

El novel·lista alemany **David Wagner**, enfrontat de cop a una seriosa malaltia i la possibilitat d'un trasplantament, es pregunta per qui val la pena viure a **Vivir** (*Errata Naturae*) i què significa ser al món. **Siri Husvedt** discuteix la relació entre ment i cos a **Los espejismos de la certeza** (*Seix Barral*). Mentre que **Paul B. Preciado**, a **Yo soy el monstruo que os habla** (*Anagrama*), proposa el "discurs trans d'un cos no-binari" i incita a la mutació de la psicoanàlisi perquè estigui a l'altura del canvi de paradigma que vivim. I **Agustín Fernández Mallo** esmicola la qüestió de la identitat individual a **La mirada imposible** (*Wunderkammer*).

Una situació humana urgent, la de gran part de la població que es veu obligada a canviar de lloc, ocupa **Suketu Mehta** en el seu **Esta tierra es nuestra tierra** (*Literatura Random House*), plantejat com un "manifest de l'immigrant". També el periodista i director d'anàlisi d'ISGlobal, **Rafael Vilasanz**, aborda la qüestió a **Las fronteras de Ulises. El viaje de los refugiados por Europa** (*Debate*). Mentre que la qüestió educativa centra **Escola d'aprenents / Escuela de aprendices**, de **Marina Garcés** (*Galaxia Gutenberg*), des del dilema "com volem ser educats" i la constatació autocrítica que "ens fa vergonya no tenir respostes i resulta més fàcil desaparitar contra mestres i educadors".

La novel·lista **Marlynnne Robinson** també es planteja **Què hi fem, aquí / Qué hacemos aquí** (*Edicions de 1984 / Galaxia Gutenberg*) i les seves respostes són reflexions sobre la llibertat d'expressió, l'humà i el diví, la gràcia i la bellesa. Transcendent és així mateix la recuperada **Ecosofia** del desaparegut **Raimon Panikkar** (*Fragmenta*), on proposa escoltar la lliçó que ens

Assaig La pregunta per l'individu, la literatura, el viatge, el mite...

Què ens fa humans?

José Antonio Marina

EMILIA CUTIÉREZ

brinda la terra, que cal tractar com un ésser viu.

La qüestió ecològica amara la nostra vida diària, començant per la renovació urbanística, de vegades tan polèmica com la que es viu a Barcelona. Ens en parla una gran figura local de la *nature writing*, **Gabi Martínez**, a **Naturalmente urbano** (*Destino*), on analitza la superilla, "revolució de la nova ciutat verda".

L'assaig literari aporta llibres de gran èxit com el **Madrid d'Andrés Trapiello** (*Destino*), biografia personal de la capital d'Espanya. **Rayo Verde** publica **Nace un tejedor de sueños** (**Neix un teixidor de somnis**, també a Raig Verd), del kenia **Ngúgi wa Thiong'o**, que combina la reflexió sobre un destí d'escriptor amb la requisitòria anticolonial. **José Carlos Mainer** analitza a **17 de diciembre de 1927** una de les *jornades històriques* de la col·lecció de *Taurus*, l'homenatge a Góngora que cohesiona la generació del 27. La hispanista alemanya **Michi Strausfeld** relaciona la història política i literària de Llatinoamèrica a **Mariposas amarillas y señores dictadores** (*Debate*). I l'hispanista **Jean-Pierre Barou** publica a *Arpa* **La guerra de España: recon-**

iliar a los vivos y los muertos, rescatant un inèdit de Thomas Mann.

Ese famoso abismo recull les converses d'**Enrique Vila-Matas** amb **Anna Maria Iglésia** (*Wunderkammer*). L'editor i crític **Constantino Bértolo** publica el seu cànon personal **¿Quiénes somos? 55 libros de la literatura española del siglo XX** (*Periférica*), que per les seves omissions i inclusions ja ha aixecat polèmica.

Toni Montesinos, crític literari barceloní d'àmplies curiositats, ofereix a **Palabrería de lujo** (*Ediciones del Subsuelo*) un ampli i àgil panorama de la literatura francesa que arrenca amb els enciclopedistes i segueix per Balzac i Dumas, passa per Proust, s'interina en la *nouvelle vague* i acaba amb **Michel Houellebecq**. I precisament d'aquest autor *Anagrama* publica el seu assaig sobre **H.P. Lovecraft**, que va descobrir d'adolescent i ha constituït una de les seves grans referències. I **Nórdica** recupera el breu però molt agut perfil del premiat autor francès **Jean Echenoz** sobre el seu editor **Jérôme Lindon**.

En el terreny on conflueixen la literatura i altres gèneres com l'art i el viatge s'instal·la **Espido Freire**, recorrent la Gran

Bretanya **Tras los pasos de Jane Austen** (*Ariel*). **Maria Belmonte**, després del seu exitós **Peregrinos de la belleza**, ens anima a vagabundear reflexivament pel nord de Grècia amb **En tierra de Dionisio** (*Acantilado*). **Alain-Paul Mallard** recorre paisatges poc coneguts de Bolívia a **Altiplano. Tumbos y tropiezos** (*Minúscula*). L'editorial *Univers* brinda una selecció dels **Viatges de Stefan Zweig**.

El professor **Attilio Brilli** reconstrueix les condicions i exigències del viatge refinat i obligatori en certs cercles que es va conèixer com a Grand Tour als segles XVIII i XIX (**Quando viajar era un arte, El-ba**). L'autora britànica **Sophy Roberts** empra una excursió històrica per la Rússia melòmana (i també per la política) per explicar-nos la història de **Los últimos pianos de Siberia** (*Seix Barral*). Mentre **Lluís Quintana Trias** aborda un tema de substància, "la memòria involuntària en la literatura i les arts", al seu assaig **El instante recuperado** (*Fragmenta*), a través d'un conjunt de creadors que van de Virgili i Crètien de Troyes a Verdaguèri Graves.

L'editorial *Atalanta* brinda una recuperació de relleu: la de **Proceso y realidad**, d'**Alfred North Whitehead**, llibre clau de la filosofia del segle XX. I en la seva línia d'assaig mitològic, **Los dioses de los hombres**, de **Karl Kerényi**. També en l'àmbit transcendent, el pensador català **Javier Melloni** ofereix a *Kairós* **De aquí a aquí: doce umbrales en el camino espiritual**. |

Marina es preguntada per què la nostra espècie ha conreat la crueltat, mentre Esquirol ens anima a aprofundir en allò que ens és més propi